

S-a emis și plătit azi 31.XI.1933 ora 17⁵⁰Conferința D-lui Vasile Madgearudespre Acordul cu creditorii străini.

1933 Criza care bântuie și asupra țării noastre de patru ani a pus la ordinea zilei chestiunea sarcinei datoriei publice externe: scăderea catastrofală a prețurilor produselor agricole și a celor lalte materii prime pe care le produce solul și subsolul nostru, n'a putut să rămână fără urmare și asupra situației noastre financiare.

dacă înălță problema adaptării serviciului datoriei publice.

Paralel cu scăderea veniturilor gospodăriilor individuale, s'a produs micșorarea până la jumătate a venitului național și veniturile statului au urmat aceiași curbă.

In acesti patru ani statul a trebuit să comprime an de an, cheltuielile fără nici un fel de crutare și această comprimare a atins astăzi limita dincolo de care începe dezorganizarea serviciilor publice de funcționarea cărora atârnă bunul mers al trebilor obștești.

Statul român a descrescut în mod rapid venitul privat și a cheltuielii privitoare la serviciul datoriei noastre publice. Dacă era oportun ca să se înceapă reducerea cheltuielilor privitoare la întreținerea apărului de stat, examinându-se rând pe rând toate acele cheltuieli de care se poate dispune un stat în vreme de criză, nu era admisibil a se considera că intangibilă cheltuiala privitoare la serviciul datoriei publice și a se continua cu reducerile fără a se ține seama de necesitatea de a menține intactă forța de acțiune națională a statului.

De aceea pentru a ne da seama dacă s'a lucrat în această privință potrivit intereselor superioare ale statului, este necesar să precizăm momentul când a apărut necesitatea degrevării sarcinei datoriei noastre publice.

Din datoria noastră publică, datoria externă constituie parte cea mai importantă. În afară de aceasta datoria publică internă este formată pentru patru patrime din renta de expropriere și restul din rentă de altă natură. În ceea ce privește rentele de expropriere, ar fi o imoralitate a se concepe o reducere a cuponului

pentru că el reprezintă plata pământului expropriat care s'a prețuit în aur și deprecierea monedei noastre naționale a redus valoarea rentelor acestora la aproape 3 procente.

Aproape de aceeași proporție este pierderea suferită de deținătorii rentelor noastre interne, care sunt emise înainte de războiu sau imediat după războiu.

In consecință problema adaptării serviciului datoriei publice a statului român la condițiunile financiare actuale, se limitează la datoria publică externă.

Pentru a ne da seama de momentul când a apărut această problemă nu este prin urmare necesar să oprimem numai din punctul de vedere al sarcinei bugetare a datoriei publice, ci și din punctul de vedere al posibilităților de transfer în monedă străină a sumelor corespunzătoare serviciului datoriei publice.

Veniturile Statului român au descrescut în mod rapid dela circa 33 miliarde și jumătate în 1930 când au atins un punct maximal

de circa 20 miliarde și jumătate în 1932, scoborându-se la 6% față

de veniturile din 1930. Sarcina fiscală a locuitorilor țării față de venitul național a crescut în schimb dela 21% în 1929, la 28,4% în 1931, când a fost atinsă limita superioară a capacitatea de contributive a cetățenilor. În același timp sarcina datoriei publice a crescut în bugetul statului de 17% în 1921 la 23, 3/4% în 1932.

Dacă însă ținem seama nu de prevederile bugetare care nu s'au realizat, ci de plățile efective care s'au putut face din incasările statului nostru la sfârșitul anului 1931, înainte de cumpărarea bilanțului pe 1932, să vedem prezentat a se face luni următoarele tabele:

1929.....16%

statului, pensionari și membru personal statului, cu înlocuirea

1930.....18,15%

fiecare față întregii servicii și datoriei publice externe, este următoarea:

1931.....25,49%

căci de următoarele date nu s-au înmulțit:

1932.....26,04%

Din aceste date rezultă că față cu scăderea veniturilor statului problemă bugetară a datoriei externe se punea în plin încă din anul 1931.

Din punctul de vedere al capacitatii de transfert chestiunea se prezinta in modul urmator.

Se stie ca mijloacele de plată în străinătate nu se pot obține într-o țară agricolă ca România astăzi decât prin activul rezultat din schimburile noastre comerciale cu străinătatea.

In această privință însă scăderea catastrofală a prețurilor tuturor produselor noastre de export ne-a creat în ultimii patru ani o pierdere de 70 miliarde lei. In acest interval de timp economia națională n'a putut realiza anual până în 1932 inclusiv, decât un sold activ de devize de circa 4 miliarde lei. In total deci în 4 ani comerțul nostru ne-a lăsat un sold de devize de 16 miliarde lei. Pentru acești patru ani ca să facem față plătilor serviciului datoriei publice în străinătate, ne-au trebuit 36 Miliarde lei.

Cum n'am dispus decât de 16 miliarde din rezultatul exportului nostru, a trebuit să folosim pentru a plăti restul de 20 miliarde lei toate devizele rezultate din cele două împrumuturi încheiate în anii 1929 și 1931.

Aceste fapte erau cunoscute, astfel încât în momentul în care către sfârșitul anului 1931 nevoile bugetului impuneau o comprimare a serviciului datoriei noastre publice externe, greutățile de transfer se adăugau pentru a agresa și mai mult problema.

In lumina acestor fapte apare ca o greșală impotriva intereselor noastre naționale întârzierea de a se fi încercat cu toată stăruință a se obține o usurare a serviciului datoriei externe a statului nostru la sfârșitul anului 1931, înainte de întocmirea bugetului pe 1932. A se fi preferit a se lăsa luni întregi salariații statului, pensionarii și furnizorii statului neplătiți, pentru a se face față integrală serviciului datoriei publice externe, este un act de usurință condamnabil și inexplicabil.

Intr'adevăr cum se putea astepta dela o asemenea politică financiară ? Obținerea de noi împrumuturi în străinătate ? Când era constatat că serviciul împrumuturilor existente devenise apăs-

istorici români publica? Nă-ai opus nu totuști căci unui asemenea tor, se mai putea gândi cineva la noui împrumuturi? Atunci poate să fie o răsuflare că în cadrul creditului statului nostru putem gândul de a păstra nestirbit creditul în străinătate? Atât timp vîltoare, o asemenea politică nu încă nu a fost practicabilă cât se poate face economie la cheltuielile interne, o asemenea politică este bună și recomandabilă. Dar din moment ce ea duce la anarhizarea vietii de stat și a vieții economice interne prin lăsarea în suferință a plăților celor mai urgente, o asemenea preocupare este să ajungem la un acord cu creditorii străini, cu toate că aceasta este iluzorie, pentru că nimeni nu poate fi îngăduit asupra adevăratei situații financiare a unui stat aflat în asemenea dificultăți.

De asemena să susținem și practicată politica tranzitivă de pe care o să o ajungem la un acord cu creditorii străini, cu toate că aceasta este iluzorie, pentru că nimeni nu poate fi îngăduit asupra adevăratei situații financiare a unui stat aflat în asemenea dificultăți.

Si totuși această politică financiară a fost dusă până când ambele dindeinde de răbdare, valoare bugetară din Imperiu, în Septembrie anul trecut am pus la cale inceperea negocierilor pen-
dantul și altor contracte de la mijlocul lui octombrie cu acordul trudcerei serviciului datoriei externe a statului nostru.
Zea de drepturi de prioritate și de garantii împotriva
Această politică financiară a avut însă urmări rele, neocare-
ce cu toate sforțările făcute, ~~bugetul anului 1932~~ bugetul anului 1932
monistăriile străine de purtatori de ranta românești, de a se baza
a trebuit să fie alimentat cu mijloace extraordinare în sumă de cir-
negocierei naționale înainte de a încheia un acord de colaborare cu
ca 3 miliarde și jumătate lei, lăsând în afară de aceasta, cheltu-
iile și angajamente neacoperite de alte trei și jumătate miliarde
lei.

De aceea negocierile naționale au proiect început în octombrie
Ca să putem începe negocieri, era necesar ca să facem să fie
fondat Decebetul anul trecut, în paralel cu tranzitivul să fie și
precedate de o acțiune internă de redresare a situației financiare
la careva perioadă începând cu acordul de colaborare tehnologică
prin ameliorarea și perfectionarea administrației noastre fiscale.

Această acțiune era cu atât mai necesară, cu cât în urma raportului
Rist întocmit pe baza constatărilor făcute asupra gestiunii finan-
ciare a guvernului precedent, se crease în străinătate o opinie co-
mună care nu atât efectele crizei generale cât mai ales slăbiciunea
administrației noastre financiare ar fi cauza dificultăților noastre
totuși din februarie anul acesta, și n'au putut obține scăderea cer-
financiare.

De aceea din primul moment al preluării conducerii finanțelor
publice sămă să făcut sforțări pentru îndreptarea situației financiare,
cum să obțină la locuitori și statului să se întâmple în mod de
sforțări care au izbutit în scurtă vreme să opreasă în loc căderea
veniturilor statului, micșorând deficitul lunar al incasărilor și
făcând față cheltuielilor stricte ale statului.

Unii propuneau în acea vreme suspendarea plății cuponului

datoriei noastre publice. Ne-am opus cu toată taria unei asemenea politici care ar fi ruinat creditul statului nostru pentru generațiile viitoare. O asemenea politică nici n'ar fi fost practicabilă făță de cele mai importante împrumuturi pentru garantarea cărora s'au acordat gajuri importante.

De aceia am susținut și practicat politica tratativelor pentru a ajunge la un acord cu creditorii străini, cu toate că mă-am dat seama de dificultățile pe care le vom întâmpina. Aceste dificultăți, provenite și din diversitatea mare a felurilor împrumuturi, unele dinainte de războiu, altele moștenite dela Impăratia Habsburgică și altele ~~contractate după războiu~~ contractate după războiu cu acordarea de drepturi de prioritate și de gajuri ipotecare.

In afara de aceasta, ne-am izbit dela început de opoziția ~~acordătoare~~ ~~societăților străine de purtători de rente românești~~, de a începe negocierile ~~înainte~~ de a încheia un acord de colaborare cu Societatea Națiunilor, recomandat expres în concluziunile raportului Rist.

De aceia negocierile nici nu au putut începe decât la sfârșitul lunei Decembrie anul trecut, în paralel cu tratativele ce s'au dus la Geneva pentru încheierea acordului de colaborare tehnică cu Societatea Națiunilor.

Am fixat atunci un program după care am urmărit ~~maximul~~ să obținem pentru anul bugetar 1933-34 o usurare de 3 miliarde și jumătate lei, ceeace ~~fizum~~ făță de sarcina totală a datoriei publice reprezintă o scădere de circa 60%. Negocierile au durat până la mijlocul lui Februarie anul acesta, și n'am putut obține scăderea cerută, ci numai 1,16 milioane, care adăugate la economiile provenite din suspendarea datoriilor de războiu și la economii realizate din acorduri cu creditorii particulari ai statului, s'a ridicat la suma de 2.197 milioane lei, ~~economie realizată~~ în momentul intocmirii bugetului în curs.

Corespunzător datoriei publice române în cadrul unui program economic și finanțier potrivit termenelor juriilor,

Am obținut însă astă angajamentul principal după care dacă în primele cinci luni ale anului în curs incasările vor fi sub pre-
vedere, vor fi obținute de la creditori 1.303 milioane lei și se va examina din nou chestiunea pentru a se
vede, în Septembrie, se va examina din nou chestiunea pentru a se
obține și restul de 1.303 milioane lei și să se complectă astfel to-
talul economiei necesare în sumă de 3,5 miliarde și jumătate lei.

Nu vom insista asupra imprejurărilor care neau impins la sus-
pendarea transferului plășilor tuturor datorilor statului în străinătate la 15 August. Am lămurit la timp opinia publică în această privință precizând că această măsură a constituit un pas făcut către o nouă etapă de război în înfrângere cu privire la numai din cauza secătuirii stocului de devize în urma diminuării activului balanșei comerciale în primul semestru și o măsură de l'am parafat acum câteva zile la Paris. Prin acest acord am obținut reducerea correspunzătoare a serviciului datorilor români către economia de 1.300 milioane lei complectând în modul acesta pentru a nul în curs programul degrevării sarcinei datoriei externe, prevăzut că în datoriat exterior extindându-se afirmația inclusivă în momentul înlocuirii bugetului.

Acordul acesta are o însemnatate deosebită nu numai pentru că dreptare și îmbunătățirea finanțelor publice, prin care se usurează situația bugetară precum și greutățile de transfer, dar și perfectionarea metodelor de administrație fisicală și pentru că se întărește principiul intangibilității rentele noastre interne.

Convingerea creditorilor noștri din afară în necesitatea dăstul să fie să obțină și noi o publică trebuire în modul unui tratament diferențial al rentelor noastre este un fapt important și plin de consecințe favorabile pentru desvoltarea finanțelor noastre publice.

In afară de aceasta acordul este important și pentru că pre-
zintă datoria de a contribui în mod regulat în realizarea națională și
garantează negocierile ~~uxorium~~ viitoare care vor începe la mijlocul lunei Ianuarie și vor avea drept scop să stabilească un acord pentru reducerea datoriei publice externe într'o perioadă de patru ani și să obțină adaptarea acestor obiective la cererea financiară a statului român în cadrul unui program economic și finanțier potrivit imprejurărilor,

Aceste negocieri se vor face pe baza constatărilor cu privire la capacitatea de plată a României pe care le vor face experti calificați, care vor fi chemați de noi în acord cu creditorii. Pentru noi este indiferent dacă acești experti ar fi desemnați de către reprezentanții creditorilor sau de către Societatea Națiunilor.

Pentru a se asigura dela început obiectivitatea în constatăriile că se vor face, am căzut de acord că acești experti să fie desemnați de către Soc.Națiunilor.

Cercetările ce am făcut cu privire la capacitatea de plată a României, în memoriile pe care le-am înaintat eu prilejul negocierilor recente sunt atât de concluzante, încât pentru noi este indiferent ce experti vor face constatările pentru negocierile viitoroare, deoarece nimeni nu va putea trece peste realitatea brutală, că diminuarea la jumătate a venitului național al României, impune o reducere corespunzătoare și a serviciului datorilor noastre externe.

Întreprinzându-însă această acțiune în vederea ușurării sarcinii datoriei publice externe, înțelegem să afirmăm încăodată necesitatea continuării cu toată energia și efortului interne de îndreptare a situației ~~fiscale~~ finanțelor publice, prin ameliorarea și perfecționarea metodelor de administrație fiscală și de gospodărie a banului public.

Trebue să recunoaștem franc că avem ~~sim~~ în această privință destul încă de câștigat. Si opinia publică trebuie să fie în această privință lămurită în mod cinstit.

Contribuabilii ușurați prin scăderea impozitelor la capacitatea lor de plată prin reformele ce s-au făcut, trebuie să-și împlinească datoria de a contribui în mod regulat la sarcinile statului. Numai în felul acesta vom putea avea întreaga autoritate morală ca să cerem și să obținem adaptarea datoriei externe la capacitatea reală de plată a statului, pentru ca sacrificiile să fie împărtășite deopotrivă și în modul acesta să ne păstrăm intact creditul nostru de care avem nevoie și în zile bune, dar mai ales în zile de restricție.